

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1SV17U Språk och kommunikation samt matematiska uttrycksformer för förskoleklassen, 15 högskolepoäng

1SV17U Language, communication and mathematics in pre-school class, 15 credits

Huvudområde

Matematikdidaktik, Svenska språket

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd av Fakulteten för konst och humaniora 2018-10-04

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2018

Förkunskaper

Kursen är en uppdragsutbildning och uppdragsgivaren avgör förkunskapskrav.

Mål

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- redogöra för och diskutera hur läraren med utgångspunkt i forskning, beprövad erfarenhet och aktuella styrdokument kan utforma undervisning som är språk- och matematikutvecklande för alla barn i förskoleklass.

Delkurs 1. Matematiska uttrycksformer för förskoleklassen, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna

- kritiskt granska förskoleklassens styrdokument ur ett matematikdidaktiskt perspektiv med fokus på matematikundervisningens innehåll, representation och utformning
- övergripande sammanfatta matematikdidaktisk forskning med relevans för yngre elevers lärande i matematik samt förskoleklassens arbete med matematik

- beskriva och kartlägga matematisk begreppsbyggnad samt yngre elevers utveckling av tal- och rumsuppfattning
- observera, dokumentera och analysera barns lärande i matematiska sammanhang och utifrån dessa observationer, dokumentationer och analyser utarbeta och argumentera för idéer gällande förskoleklassens matematikundervisning.

Delkurs 2. Språk och kommunikation för förskoleklassen, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna

- kritiskt granska förskoleklassens styrdokument ur ett svensksdidaktiskt och språkvetenskapligt perspektiv samt förankra styrdokumentet i svenskundervisningens innehåll och utformning
- redogöra för teoretiska och didaktiska perspektiv på barns språkutveckling med fokus på yngre elever
- tillämpa funktionell grammatik vid analys av olika slags texter
- kartlägga och diskutera språkstödande lärmiljöer i förskoleklass
- diskutera skönlitterära och multimodala texter för barn utifrån olika perspektiv
- bedöma elevers språk-, läs- och skrivutveckling i förskoleklass.

Innehåll

Deltagande i seminarier är obligatoriskt.

Delkurs 1. Matematiska uttrycksformer för förskoleklassen 7,5 hp

Delkurs 1 är indelad i två moduler: Matematiska uttrycksformer i förskoleklassen respektive Problemlösning och resonemang i förskoleklassen. I första modulen integreras de didaktiska perspektiven vad, hur och varför med fokus på yngre elevers lärande i matematik och matematikundervisning i förskoleklass. Modulen behandlar teoretiska och didaktiska perspektiv på matematikundervisningens innehåll, representation och utformning. Särskilt beaktas begreppsförståelse med utgångspunkt i alla barns lärande i matematik inkluderande sociala aspekter, kulturella aspekter och genusaspekter. Attityder till matematik diskuteras i relation till föräldrasamverkan och kommunikation med hemmet.

I den andra modulen behandlas olika arbetssätt och deras möjligheter gällande upptäckter och lärande i matematik. Problemlösning i matematik som utgångspunkt i en inkluderande matematikundervisning problematiseras och tillämpas. Centralt är också matematiska resonemang samt estetiska och digitala uttrycksformer. I modulen studeras analytiska redskap avsedda att stödja och kartlägga elevers matematikutveckling. De studerande får observera, dokumentera och analysera elevers lärande i matematiska sammanhang och utifrån dessa observationer, dokumentationer och analyser ta ställning för matematikundervisningens utformning.

Delkurs 2. Språk och kommunikation för förskoleklassen, 7,5 hp

Delkurs 2 är indelad i två moduler: Kommunikation och språkutveckling i förskoleklassen respektive Läsa och skriva i förskoleklassen. Den första modulen behandlar teoretiska och didaktiska perspektiv på språk och kommunikation och barns språkutveckling. Språkande i förskoleklass och skola diskuteras i relation till styrdokument och utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Särskild hänsyn tas till att dagens elevgrupper ofta är flerspråkiga. Transspråkande introduceras både som teori och som ett inkluderande och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Även en funktionell syn på språk och grammatik introduceras, och de studerande arbetar aktivt med språkliga strukturer och funktioner hos olika slags texttyper och genrer. De studerande utvecklar och diskuterar sitt eget skrivande.

Den andra modulen behandlar den tidiga läs- och skrivutvecklingen och tar sin utgångspunkt i multimodala och digitala textmiljöer som omger barn i ett mångkulturellt samhälle. De studerande kartlägger och diskuterar sina egna skolors språkstödande miljöer ur såväl ett svenskdidaktiskt som språkteoretiskt perspektiv. Särskilt betonas forskning och beprövad erfarenhet som grund för att utforma språkutvecklande undervisning med utgångspunkt i aktuella styrdokument. I modulen studeras även analytiska redskap avsedda att stödja och bedöma elevers språk-, läs- och skrivutveckling både för elever med svenska som förstaspråk och som andraspråk, oberoende av hur långt de har kommit i sin språkutveckling. Bemötande av elever med olika bakgrund och förutsättningar diskuteras. De studerande får också möta och diskutera ett urval av skönlitterära och modala texter för barn och diskutera samtal och skrivande som vägar in i textförståelse.

Undervisningsformer

Undervisning ges i form av föreläsningar, obligatoriska seminarier, metodikpass och verksamhetsintegrerade delar. Flera aktiviteter och examinationer genomförs i form av utvecklingsarbete i den egna verksamheten.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd eller Godkänd.

För betyget Godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda.

Kursens mål examineras genom nätbaserade diskussioner, empiriska studier, skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar under verksamhetsintegrerade seminarier och metodikpass. När alla resultatnoterade moment är klara poängrapporteras det övergripande provmomentet i Ladok.

Studerande som inte godkänts vid ordinarie examinationstillfälle ges möjlighet till omexamination i enlighet med universitetets lokala regler.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studerande som genomfört kursen och de studerande som deltar vid nästa kurstillfälle. Kursvärderingen genomförs anonymt. Kursvärderingen arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av de studerande.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. Matematiska uttrycksformer för förskoleklassen

Björklund, Camilla & Palmér, Hanna (2018). *Matematikundervisning i förskolan: Att se världen i ljuset av matematik*. Stockholm: Natur & Kultur. 273 s.

Boaler, Jo (2017). *Matematik med dynamiskt mindset: hur du frigör dina elevers potential*. Stockholm: Natur & Kultur. 334 s.

Helenius, Ola & Johansson, Maria (2018). *Att bli lärare i matematik*. Stockholm: Liber. 241 s.

Persson, Annika & Wiklund, Lena. *Hur långt är ett äppelskal?: tematiskt arbete i förskoleklass*. Stockholm: Liber. 242 s.

Kartläggning förskoleklass – Hitta Matematiken (2018). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig via Skolverkets hemsida.

Vetenskapliga artiklar, matematiklyftsartiklar och annat undervisningsmaterial som distribueras av institutionen. Cirka 100 s.

Aktuella styrdokument för verksamhet i förskola, förskoleklass och grundskola. www.skolverket.se

Referenslitteratur

Blomström, Vendela & Wennerberg, Jeanna (2016 eller senare). *Akademiskt läsande och skrivande*. Lund: Studentlitteratur. 202 s.

Ebbelind, Anderas & Palmér, Hanna (2016). *Förskoleklassens metodik – Upptäck och utforska matematik*. 148 s.

Delkurs 2. Språk och kommunikation för förskoleklassen

Blomström, Vendela & Wennerberg, Jeanna (2016 eller senare). *Akademiskt läsande och skrivande*. Lund: Studentlitteratur. 202 s.

Edwards, Agneta (2008). *Bilderbokens mångfald och möjligheter*. Stockholm: Natur och Kultur. 160 s.

Gibbons, Pauline (2016 eller senare). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt för och med andraspråks elever i klassrummet*. Stockholm: Hallgren & Fallgren. 275 s.

Greppa flerspråkigheten. (2018). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig via Skolverkets hemsida.

Kartläggning förskoleklass – Hitta språket (2018). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig via Skolverkets hemsida.

Wedin, Åsa (2011). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur. 156 s.

Vetenskapliga artiklar, läslyftsartiklar och annat undervisningsmaterial som distribueras av institutionen. Cirka 100 s.

Aktuella styrdokument för verksamhet i förskoleklass och grundskola. Se www.skolverket.se

Skönlitteratur läses enligt särskilda anvisningar. Ca 300 s.

Referenslitteratur

Johansson, Britt & Sandell Ring, Annika. (2012). *Låt språket bära. Genrepedagogik i praktiken*. Stockholm: Hallgren & Fallgren. 285 s.

Karlsson, Ola (red.) (2017 eller senare). *Svenska skrivregler*. Stockholm: Liber 308 s.